

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545) มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ งานบุคลากร และการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ดังนั้นสถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่มีความสำคัญที่สุด อันเนื่องจากผลการจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนและการให้บริการด้านการศึกษาในรูปแบบต่างๆ จำเป็นต้องใช้นุคลากรทางการศึกษา คือ ครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่สนับสนุนการศึกษาด้านอื่นๆ เป็นปัจจัยสำคัญจนกล่าวได้ว่า ไม่มีครูก็ไม่มีโรงเรียนและนักเรียน บุคลากรจึงถือได้ว่าเป็นหัวใจของการบริหารที่ทุกหน่วยงานจะขาดเสียมิได้

ทุกองค์กรไม่ว่าองค์กรใดก็ตามล้วนต้องการความเจริญก้าวหน้าทั้งสิ้น โดยเฉพาะองค์กรด้านการศึกษา นั้น ประสิทธิภาพขององค์กรคือประสิทธิภาพของนักเรียนที่สังคมต้องการคือ เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะเป็นไปได้ต้องอาศัยการปฏิบัติงานของครูและการบริหารจัดการที่เหมาะสม ดังที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2540, หน้า 7) กล่าวว่า บุคลากรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารการศึกษา กระบวนการบริหารจึงได้กำหนดให้การบริหารด้านบุคลากรเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหาร ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานสามารถดึงดูดและบำรุงรักษาคนดีมีประสิทธิภาพ มีความรู้ความสามารถไว้ในหน่วยงานให้มากที่สุดและนานที่สุดเท่าที่หน่วยงานต้องการ การกระทำเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ หน่วยงานจะต้องมีการบริหารงานบุคคลที่ดีเป็นส่วนสำคัญของการบริหาร และเมธี ปิณฑานนท์ (2529, หน้า 1 – 3) ได้กล่าวว่าบุคคลเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดขององค์กร ไม่มีงานใดจะยากลำบากและมีความไม่แน่นอนเท่ากับการทำงานร่วมกับบุคคลทั้งนี้เพราะบุคคลมีความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้นความสำคัญจึงอยู่ที่การบริหารบุคคลอันเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนกำลังคนเป็นอย่างดี การสรรหาและคัดเลือกให้ได้บุคคลที่เหมาะสม การพัฒนาบุคลากร การให้บุคลากรได้รับการชดเชยและการตอบแทนที่เหมาะสม การประเมินค่า การสร้างแรงจูงใจและอื่น ๆ และได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคลากรว่า การบริหารงานบุคลากรหมายถึง ความพยายามจัดการให้บุคคล

ในหน่วยงานทุก ๆ ตำแหน่งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพยายามทำให้บุคคลเหล่านั้นได้เห็นว่างานของเขาสามารถทำให้เขาเจริญก้าวหน้าตามจุดมุ่งหมายของเขาได้

โรงเรียนมารีวิทยาภินทรบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 580 – 581 หมู่ที่ 17 ตำบลเมืองเก่า อำเภอบินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี เป็นโรงเรียนเอกชนสายสามัญศึกษา เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดคณะกรรมการกึ่งเอกชนแห่งจันทบุรี ปัจจุบันมีจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2553 ทั้งสิ้น 2,719 คน ครูไทยและครูต่างชาติ 150 คน บุคลากรสนับสนุนจำนวน 30 คน โรงเรียนมีปรัชญาเป็นเครื่องชี้นำในการดำเนินงานของโรงเรียน คือ “คุณธรรมนำการศึกษา เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม” ซึ่งได้มาจากหลักการและนโยบายของโรงเรียนสังกัดสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทยที่ว่า “จุดเด่นของสถาบันการศึกษา ของคาทอลิกคือ การสร้างและอบรมคนให้เป็นผู้มีคุณธรรมอันสูงส่ง มีความเป็นผู้นำในสังคม เป็นผู้กล้ายืนหยัดต่อสัจธรรมตามหลักพระวรสาร และเพียบพร้อมไปด้วยภูมิปัญญา ด้านความรู้ตามความถนัดและศักยภาพของแต่ละบุคคล” โรงเรียนจึงมุ่งเน้นการจัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรมนำความรู้เพื่อนักเรียนจะได้เป็นคนดี คนเก่ง ประเทศชาติจะได้มีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม มีความรู้ ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ โรงเรียนบริหารงานโดยการกระจายอำนาจให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการแต่ละฝ่ายบริหารงานอย่างอิสระภายใต้การดูแลกำกับติดตามของคณะกรรมการสถานศึกษา มีการใช้เทคนิค SWOT เป็นกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีการทำงานเป็นทีม สร้างภาวะผู้นำในงานตามบทบาทและหน้าที่ บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ การประเมินการใช้หลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ฝ่ายนโยบายและแผนงาน ฝ่ายบริการและอาคารสถานที่ ฝ่ายปกครองและกิจการนักเรียน ฝ่ายบุคลากร ชุมชน-การเงิน เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาโรงเรียนที่ผ่านมาพบว่า บุคลากรมีภาระงานมาก ไม่มีความพร้อม มีความสนใจงานน้อย ไม่มีเวลาในการพัฒนางานด้านการเรียนการสอน ขาดการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม แม้ว่าทางโรงเรียนได้จัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากร แต่ครูบางส่วนก็ไม่ให้ความสำคัญที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางาน อีกทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น บุคลากรบางส่วนไม่ให้ความสนใจและไม่เข้าร่วมกิจกรรม การติดต่อสื่อสารมอบหมายงานระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากรบางครั้งเป็นไปอย่างล่าช้าสับสน ครูบางส่วนยังปฏิบัติงานตามคำสั่งมากกว่าการริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยตนเอง ปัญหาการไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ในการประเมินงาน โครงการหรือกิจกรรมครูบางส่วนยังไม่ค่อยให้ความสำคัญและจากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ

ประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ปีการศึกษา 2549 ที่มีข้อเสนอแนะทิศทางการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้กับโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรีเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากรดังนี้คือควรส่งเสริมให้ครูได้รับการฝึกอบรมเพื่อให้มีความรู้และนำเทคนิคใหม่ๆมาใช้ในการสอนเพื่อการวิจัยและการทดลอง

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจและได้ศึกษาในเรื่องการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี ในปีการศึกษา 2553 ซึ่งผลการศึกษาอาจสามารถนำไปพัฒนาการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ตามเพศ ระดับการศึกษา อายุงานและตำแหน่งงาน
3. เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สมมติฐานในการศึกษา

1. เพศชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน
2. ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของบุคลากรมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน
3. อายุการทำงานและประสบการณ์ที่แตกต่างกันของบุคลากรมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน
4. ตำแหน่งงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานบุคลากรโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาปัญหาแนวทางแก้ไขการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ในปีการศึกษา 2553 ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากร สนับสนุนในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2553

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากร สนับสนุนในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2553 ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มประชากรจาก ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970:608) อ้างถึงใน นวลอนงค์ บุญฤทธิ์พงศ์, 2552: ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา; 136 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 123 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นสภาพการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ในด้านการสรรหาคณาจารย์ การพัฒนาบุคลากร การบำรุงรักษาคณาจารย์และการให้พ้นจากงาน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 เพศ

3.1.2 อายุงานประสบการณ์

3.1.3 ตำแหน่งงาน

3.1.4 ระดับการศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม สภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรีซึ่งมีขอบข่ายการบริหารงานบุคลากร 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 การสรรหาคณาจารย์

3.2.2 การพัฒนาบุคลากร

3.2.3 การบำรุงรักษาคณาจารย์

3.2.4 การให้พ้นจากงาน

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

นียมปฏิบัติกร

กรบริหารงานบุคลากร หมายถึง กรปฏิบัติงานในสถานศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่
กรสรรหาคบุคลากร กรพัฒนาคบุคลากร กรบำรุงรักษาคบุคลากรและกรให้พ้นจากงาน

กรสรรหาคบุคลากร หมายถึง กรแสวงหาคบุคคลที่มีความเหมาะสมกับตำแหน่ง โดยเริ่ม
ตั้งแต่กระบวนการวางแผนกำลังคน กรคัดเลือกบุคคล กรปฐมนิเทศ กรทดลองการปฏิบัติหน้าที่
และกรบรรจุแต่งตั้ง

กรพัฒนาคบุคลากร หมายถึง กรทำให้บุคคลมีคุณภาพมากขึ้นโดยการฝึกอบรม กรศึกษา
ดูงาน กรศึกษาต่อและกรประเมินผลกรปฏิบัติงาน

กรบำรุงรักษาคบุคลากร หมายถึง กรทำให้บุคคลปฏิบัติงานในโรงเรียนด้วยความเต็มใจ
ได้แก่ กรจัดสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและความปลอดภัยใน
กรปฏิบัติงาน

กรให้พ้นจากงาน หมายถึง กรให้บุคลากรครู บุคลากรสนับสนุนออกจากงานที่ปฏิบัติ
โดยการลงโทษทางวินัย กรปลดออก กรไล่ออก กรลาออก และกรเกษียณอายุ

บุคลากรครู หมายถึง ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี
จังหวัดปราจีนบุรี

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารในโรงเรียนมารีวิทยากบินทร์บุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัด
ปราจีนบุรี ตั้งแต่ระดับหัวหน้าสายชั้น หัวหน้าฝ่าย และผู้รับใบอนุญาตครูใหญ่

บุคลากรสนับสนุน หมายถึง บุคลากรที่ทำหน้าที่ในโรงเรียนทุกส่วนที่มีได้ทำการสอน
อันประกอบด้วย นักการ ภารโรง ยาม เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ